

■ ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Олександр Дмитрович Котенко,

студент IV курсу фізико-математичного факультету
освітньої програми Середня освіта (Інформатика)
Житомирського державного університету імені Івана Франка,
м. Житомир
sanyokkotenko2002@gmail.com

Олена Дмитрівна Марчук,

вчителька математики та інформатики
Ушомирського ліцею Ушомирської сільської ради,
с. Ушомир, Житомирська обл.
kotenkoolena25@gmail.com

Дистанційне навчання увійшло в життя суспільства, зокрема і в освітню систему, так несподівано, як і, власне, пандемія коронавірусу. І тому постала вимога різкої зміни підходів навчання, нової організації взаємодії учасників освітнього процесу і навіть частково — критеріїв оцінювання. Через складну епідеміологічну ситуацію, спричинену COVID-19, більшість учасників освітнього процесу вперше стикнулися з поняттям «дистанційне навчання». На щастя, швидкий технологічний прогрес дає можливість добре організувати якісну освіту дистанційно. Нині доступ до інтернету мають майже всі, а дистанційне навчання стало поштовхом до розвитку інформаційних технологій для освітніх потреб, особливо для старту і розвитку багатьох навчальних платформ. Питання переваг та недоліків дистанційного навчання досліджували і досліджують безліч науковців та педагогів. Серед них слід виокремити вітчизняних дослідників: Н. Жевакіна, В. Кухаренко, І. Власенко та зарубіжних — Д. Пейнтер, П. Валіатан.

Дистанційне навчання — це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається у взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційна форма навчання передбачає доступ до інтернету, технічне та програмне

забезпечення всіх учасників освітнього процесу. Специфіка дистанційного навчання вимагає покращення підготовки і підвищення кваліфікації вчителів, які супроводжуватимуть процес навчання, тому мають володіти як сучасними знаннями з предмета, так і методами та засобами організації проведення дистанційного навчання [1, с. 2].

Слід зазначити, що активного розвитку таке навчання почало набувати у 2020-х рр., хоча з'явилося воно набагато раніше: перший випадок дистанційного навчання зафіксовано в 1840 р., воно передбачало листування вчителя з ученицею. На початку ХХ ст. набули розвитку радіоуроки, а надалі й телевізійні уроки. Новий етап розвитку дистанційної освіти почався з появою комп'ютерів, інтернету, різноманітних гаджетів і спричинив появу нових форм дистанційного навчання [2].

Ми можемо виокремити основні сервіси та платформи, за допомогою яких був організований такий вид навчання:

- Zoom, Google Meet, Google Hangouts, Microsoft Teams, Skype — платформи, які активно використовуються для проведення онлайн-занять;

- Google Classroom, «Нові знання» — онлайн-платформи, які використовуються як електронні класні журнали та щоденники з можливостями дистанційного навчання;

- Google Forms, «Всеосвіта», «НаУрок» — платформи, за допомогою яких можна легко і зручно створити тести, самостійні роботи або ж використати готові розробки;

- Coursera, EdEra, Prometheus — платформи з великою кількістю онлайн-курсів для саморозвитку та підвищення кваліфікації.

Дистанційна форма навчання з використанням цифрових інструментів має низку переваг. Наприклад, здобувач освіти може навчатися у зручний для нього час, у звичному оточенні й у відносно автономному темпі, хоча ця перевага одночасно має і свої недоліки. Можливість обирати собі зручний час для навчання може перетворитися не на систематичне навчання, а на постійну прокрастинацію цього виду діяльності. Для якісної освіти учні мають мати гарну самоорганізацію й уміти розрахувати свій час, тому така форма навчання більше підходить для середніх та старших класів і також потребує контролю. Для успішної корекції навчання й адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт зі здобувачем, що в цій формі навчання покращує якість

освіти [3, с. 12]. Тож цікавим є питання об'єктивного оцінювання учнів у таких умовах: якщо під час очного навчання всі заходи з перевірки знань проводяться в присутності вчителя в класі, то в дистанційних умовах учитель розробляє тести або інші форми перевірки знань на навчальних платформах і надсилає учням, ставлячи певний дедлайн. Виконання таких завдань здебільшого не контролюється педагогом, учні виконують тести або в зазначений час, або протягом якогось періоду часу. Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання, чи це робить хтось інший (друзі, батьки, інші родичі), чи, можливо, вона знаходить правильні відповіді в інтернеті. У цьому є великий недолік, бо учні під час очного оцінювання готуються і вчать матеріал, а в дистанційних умовах не бачать у цьому потреби. Це має негативні наслідки, оскільки засвоєння матеріалу залишається на низькому рівні. Звичайно, така робота полегшує роботу як учителям, так і учням, бо тепер вчителю не потрібно витратити тривалий час, щоби перевірити роботи, а застосунок або сервіс самостійно обрахує результат і відобразить його (якщо це тестова форма оцінювання).

Безперечно, основною перевагою навчання з використанням цифрових інструментів є технологічний розвиток та можливість впровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок. Нині вже існують і постійно створюються нові навчальні платформи, сервіси, сайти та онлайн-школи [4, с. 12].

До недоліків належить той факт, що не у всіх населених пунктах є інтернет, а якщо навіть і є, то досить часто під час процесу навчання виникає проблема його відсутності або поганого зв'язку. Провайдер може без попередження відключити інтернет або ж в абонента закінчуються мегабайти. Цей аспект є дуже важливим і потребує врегулювання, бо в такому разі відбувається збій навчального процесу [5].

Під час дистанційного навчання за вчителем залишається активна роль і до його обов'язків належить визначити рівень знань учнів та підвищити їх активність. Під час такого навчання дитина має пройти шлях від сприйняття інформації до її розуміння, запам'ятовування, можливо, відтворення, використання на різних рівнях. Саме тому вчитель має вільно користуватися застосунками, сервісами, які пропонують полегшити або допомогти організувати навчальний процес у класі.

Окрім зазначених вище моментів, серйозною проблемою дистанційного навчання постає псування зору, що стосується як вчителів, так і учнів, особливо під час використання смартфонів або моніторів із низьким розширенням чи електромагнітним випромінюванням, яке є характерним для старих одиниць [5].

Отже, дистанційне навчання має свої переваги та недоліки, воно ще розвивається і має великі перспективи. І кожен, хто бере участь у такому процесі, може визначити для себе позитивні і негативні моменти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання Запорізької гімназії № 71. URL: <https://school-71.zp.ua/node/553> (дата звернення: 08.10.2022).

2. Практики та підходи до дистанційного навчання — рекомендації для вчителів. URL: <https://nus.org.ua/articles/praktyku-ta-pidhody-do-dystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlya-vchyteliv/> (дата звернення: 08.10.2022).

3. Власенко І. Г. Впровадження дистанційного навчання — вимога сучасності. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія* : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.). Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 12–14.

4. Вишнівський В. В., Гніденко М. П., Гайдур Г. І., Ільїн О. О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навч. посіб. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2014. С. 147.

5. Савчено О. Цифрові технології в дистанційному навчанні англійської мови студентів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. № 9 (195). С. 66–71. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/240818/241847> (дата звернення: 09.10.2022).